

—при розрахунку коефіцієнтів ліквідності використовувати значення простроченої дебіторської заборгованості з урахуванням коефіцієнтів дисконтування;

—враховувати ризик зловживання при імпорті товарів;

—враховувати ризик роботи з іноземним партнером;

—враховувати ризик проведення планової податкової перевірки;

—враховувати ризик зміни законодавства, який призводить до збільшення податкових платежів.

УДК-336.774.3

Н. А. Островська,

аспірант кафедри банківської справи,

ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,

начальник Управління кредитування

ПАТ Комерційний банк «Глобус»

ОСОБЛИВОСТІ КРЕДИТНОГО МОНІТОРИНГУ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ У КОМЕРЦІЙНОМУ БАНКУ

Інвестиційна діяльність здійснюється в умовах недостатньої інформації й різного роду факторів невизначеності, ступінь яких може варіюватися залежно від виду бізнесу або галузі по багатьом економічним показникам. Ми вважаємо слушною думку А. Б. Близняка, що невизначеність в інвестиційному проекті — це неповнота й непередбачена зміна інформації про внутрішнє або зовнішнє економічне середовищу, яке впливає на кінцеві результати проекту [2, с. 8].

Ми погоджуємося з точкою зору А. П. Харитонова, який вважає, що інвестиційному банківському кредитуванню найбільш властиві наступні основні ознаки:

- тривалий характер освоєння інвестиційних ресурсів;
- підвищений ризик, що пов'язаний з тривалим періодом окупності ресурсів;
- доцільність та ефективність інвестиційного проекту;
- створення нового або якісне змінення існуючого науково-виробничого потенціалу підприємства [5, с. 124].

У ході кредитного моніторингу кредитний працівник, після розподілу всіх видів ризиків по етапах проекту, проводить аналіз кожного. Ступінь глибини цього аналізу повинна залежати від

параметрів інвестиційного проекту. На наш погляд, доцільно використання двох підходів моніторингу виконання інвестиційного проекту, що залежать від типів інвестиційних проектів, запропонованих С. М. Анісімовим.

Перший підхід використовується при аналізі інвестиційних проектів, метою яких є впровадження підприємством на ринок нової продукції. Головний ризик реалізації інвестиційного проекту такого типу пов'язаний з неможливістю точної оцінки сегмента ринку й прогнозування альтернативних варіантів ринкової кон'юнктури в ході реалізації проекту.

Другий підхід застосовується, якщо метою проекту є модернізація вже діючого виробництва чи існуючого товару [1, с. 13]. З метою оптимізації моніторингових заходів аналіз інвестиційного проекту повинен проводитися всіма учасниками проекту: підприємством, комерційним банком і Національним Банком України.

Оскільки інвестиційній діяльності притаманний малий ризик, тому значну увагу слід приділяти банківському контролю інвестиційних проектів. Аналіз ризику, проведений експертом банку на підставі результатів моніторингу проекту, проведеного самим підприємством-позичальником, та інформації, отриманої в ході кредитного моніторингу з метою мінімізації ризику банку, доцільно поділити на два види: якісний (визначення факторів, областей і видів ризику) і кількісний (розрахунок параметрів окремих ризиків та ризиків інвестиційного проекту в цілому).

Банківський контроль над ходом реалізації інвестиційного проекту на нашу думку доцільно здійснювати таким чином:

- періодично аналізувати доповіді і звіти позичальника;
- одержувати та аналізувати додаткову інформацію шляхом спеціальних запитів позичальникові;
- проводити інспекції банком на місці у позичальника;
- одержувати спеціальну інформацію від державних наглядових органів.

При кредитуванні інвестиційного проекту М. Н. Тоцький особливо виділяє контроль над ефективністю реалізації проекту. Він вважає, що моніторинг освоєння інвестиційних ресурсів і одержання віддачі має найбільш істотне значення в тому випадку, якщо фінансування банком проекту здійснюється протягом періоду його здійснення. У цьому випадку виявлення негативних тенденцій, зниження показників ефективності проекту можуть бути підставою для припинення банківського фінансування [4, с. 185].

У ході кредитного моніторингу інвестиційних проектів заслуговують найпильнішої уваги два основні фактори: недоліки в ро-

боті кредитного персоналу банку й неефективне функціонування підприємства, що кредитується.

Основними функціями кредитного моніторингу інвестиційних проектів є:

- систематичне й планомірне спостереження за всіма процесами реалізації інвестиційного проекту;
- виявлення відхилень від планових і нормативних показників;
- прогнозування наслідків відхилень, що були виявлені;
- обґрунтування необхідності вживання коригувальних заходів.

Таким чином, кредитний моніторинг інвестиційних проектів, представляючи собою систему, складається з безлічі елементів, що перебувають у відносинах і взаємозв'язках один з одним, які утворюють певну цілісність, єдність, підлеглу єдиним цілям проведення. Його головною метою є зниження ризикованості кредитних операцій і недопущення негативних операцій, пов'язаних з виникненням складностей у процесі погашення кредиту.

Список літератури

1. *Анісімов С. М.* Кредитний моніторинг інвестиційних проектів у комерційних банках: Дисертація канд. екон. наук : 08.00.10. — М.: РГБ, 2005. — (З фондів Російської державної бібліотеки) — 289 с.
2. *Близняк А. Б.* Ризики й невизначеність в інвестиційних проектах // Бізнес і банки. — 1999. — № 21. — С. 8—9.
3. Большой экономический словарь: 26500 терминов / под ред. А. Н. Азриляна. — М.: Институт новой экономики, 2008. — 1471 с.
4. *Тоцкий М. Н.* Устойчивое партнерство коммерческого банка и предприятия-заемщика как способ снижения кредитного риска банка: Дис. ... канд. екон. наук: 08.00.10. — Ростов н/Д., 2002. — 200 с.
5. *Харитонов А. П.* Риск-менеджмент кредитного портфеля банка: Дис. ... канд. екон. наук: 08.00.10. — СПб., 2000. — 145 с.

УДК 330.322.01; 330.341.1

О. А. Островська,

канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів підприємств,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ

В сучасних умовах глобалізації світового господарства актуалізуються питання підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств. Зміцнення конкурентних позицій суб'єктів